

fige, kan have noget Ulibeligt ved sig og kunde blive hadefuldt, saasnart det fremtraadte i sin Skarphed. Saasnart vi tænke os, at der over hele Landet, i alle de 102 Valgkredsje til Folke-thinget, havde været en meget heftig Valgkamp og der havde staaet et stort Fleertal, men ligeoverfor et næsten ligesaa stort Mindretal, og dette Fleertal i det Hele kun var nogle faa Hundrede Stemmer større end det Mindretal, der var blevet besejret, saa ville Alle erkjende, at der ved en saadan Fremgangsmaade var kommet Valg tilstede, der ikke kunde undlade at have en vis Utilfredshed til Følge hos det besejrede Mindretal. Naar der nu er viist os en Udvei, hvorved vi kunne forebygge Misbrugen af dette altfor skarpt fremtrædende Fleertalsherredømme, saa troer jeg, at den maa benyttes og tages med Tak. Ved Forholdstalsvalgmaaden vil Fleertallet altid kunne gjøre sig gjældende; det er blot ved den gjort muligt, at ogsaa Mindretallet kan komme tilstede, men kun som Mindretal. Det er dette ubestridelige Fortrin ved Forholdstalsvalgmaaden, som ikke noksom kan anerkjendes, og som jeg hyderligere skal søge at fremstille ved at tage et Tilfælde, der nøiere kan forklare Sagen. Tage vi f. Ex. Hovedstadens Valg, som vi jo Alle kjende for en lang Narvækte, saa kan det ikke nægtes, at her i Hovedstaden er der en meget fremtrædende, almindelig og tildeels samlet Vælgerkreds, som lige siden 1848 i Regelen, med faa Undtagelser, har gjort sin Mening gjældende. Hvad har Følgen været af dette Fleertalsherredømme her i Kjøbenhavn? Det har været, som det er blevet udtalt, at Hovedstaden, der skulde være den meest fremtrædende i politisk Henseende her i Danmark, har viist den allerførste Rigegeblighed ved Valgene, idet nemlig kun de Allerførreste have været tilstede for at deeltage i Valgene, og en høi Grad af Efterladenhed har gjort sig gjældende. Dette vilde ikke kunne skee, saasnart det var muligt for Mindretallet ogsaa at gjøre sig gjældende, og denne Ret vilde end hyderligere bevirke, at Fleertallet vilde komme til Kræfter, at Fleertallet vilde ansee det for rigtigt, at anvende sin Flid for at deeltage i Valgene, saaledes som det skeer i andre Dele af Landet. Da vi vedtog den Forsatningsforandring, der

nu har gjort det nødvendigt at forelægge en ny Valglov, tilloob jeg mig at udtale, at jeg deri saa et meget smerteligt Tilbagekridt. Jeg skal ikke komme tilbage derpaa, men jeg vil kun fremhæve, at, da vi vare blevne et lille Folk, da Danmark ikke mere kunde have den Vægt i Samfundet, som det før kunde have, stod der dog Noget tilbage for Danmark, hvori det kunde træde frem i det europæiske Samfund som et Folk, der fremviste for Verden Noget, der ikke fandt Sted paa noget andet Sted, det nemlig, at saavel til det ene som til det andet Thing kunde der ved de almindelige Valg træde et saadant Udbytte frem, at alle Samfundsklasser, saavel den ene som den anden kunde føle sig repræsenterede, uden at der behøvede at gjøre sig Classer gjældende i dette Folk. Det var det eneste Folk i Verden, kan jeg sige, eller i alt Fald i Europa, som kunde fremvise dette, at gjennem en Forsatning med to Kamre kunde der komme tilstede ved eensartede Valg Mænd af de forskjellige Samfundsklasser, uden at nogen eneste enkelt Klasse kunde siges at være den fremherskende. Denne Enhed i Folket er desværre brudt, og det er det store Offer, som Danmark maatte bringe paa samme Tid, som det maatte bringe det Offer, at faae sit Omraade formindsket. Skulle vi kunne raade Bod paa dette tunge Tab, maae vi ikke lade noget Middel ubenyttet, som kunde bidrage til allevegne at vække Folket til Selvvirksomhed og til Kraft, og dertil bidrager Intet mere end Forholdstalsvalgmaaden. Mindretallet nøder Fleertallet til at være paa sin Post, og Mindretallet kan ikke sige til sig selv: Det kan ikke nytte os at virke, thi der er da givet ethvert Mindretal, som er af den Bestaffenhed, at det bør komme i Betragtning, Midler til at gjøre sin Mening gjældende. Det har derfor en høi Grad af opmændende, styrkende Kraft at faae denne Forholdstalsvalgmaade indført — og nota bene en Kraft til ikke at bringe de heftige Ridenstaber i Bevægelse. Dette undgaaes netop ved denne Valgmaade; thi Ridenstaberne komme i Bevægelse, hvor et bestemt Fleertal hersker, og Mindretallet ubetinget skal bøie sig, men, hvor det kan gaae roligt til, saa at ogsaa Mindretallet kan faae sin berettigede Indflydelse, der kan Forsatnings-